ХЪЫБАРЫФІЫР

ДИ ЗИУСХЬАН ХЬИСЭ МЭССИХЬ

ТЕУХУА

ХЪЫБАРЫФIЫР

(ИНДЖЫЛ)

КъэбэрдейбзэкIэ

БИБЛИЕР ЗЭДЗЭКIЫНЫМ ЕЛЭЖЬ ИНСТИТУТ
СТОКГОЛЬМ
2010

ХЪЫБАРЫФIЫР
(ИНДЖЫЛ)

Ягъэунэхуа 3-рей тедзэныгъэ
КъыдэзыгъэкIыр:
Библиер зэдзэкIыным елэжь Институт, 2010
Стокгольм, Швеция

Новый Завет на кабардинском языке
Третье, исправленное издание
New Testament in the Kabardian language
Third, revised edition
Incil'in Kabardeiçe Çevirisi

© Библиер зэдзэкIыным елэжь Институт, 1993, 2007, 2010
Стокгольм, Швеция
© Institute for Bible Translation, 1993, 2007, 2010
Stockholm, Sweden

ISBN 978-91-978176-2-2

Библием теухуауэ

Си ныбжьэгъу лъапIэ!

БиблиекIэ зэджэ тхылъыр зищIысым ущыгъуазэ? Библием итыр Тхьэм и псалъэу зыми зэримыхъуэкIыу, зэи мыкIуэду къэнэнуращ. Тхьэм дунейри цIыхури къызэригъэщIари, цIыхур дунейм щIытетри зэхыдегъэщIыкI Библием. Библием щызэхуэхьэсащ Тхьэм къыбгъэдэкIа псалъэу тхыжа хъуа псори. Библиер илъэс минрэ щитхукIэ ятхащ. Зытхар цIыху ищI хуэдиз мэхъу. Абыхэм ягу къырилъхьэри, Тхьэм и Псэ ЛъапIэм Тхьэм и псалъэхэр яригъэтхащ.

Библиер Iыхьит Iу зэхэлъщ: Пасэрей ЗэгурыIуэныгъэр икIи Инджылыр* (Ветхий и Новый Завет). Пасэрей ЗэгурыIуэныгъэр Хьисэ къэхъун и пэ ятхащ. Инджылыр Хьисэ къыщыхъуа лIэщIыгъуэм къриубыдэу ятхащ. Илъэс бжыкIэ дызытетыр Хьисэ Мэссихь къыщалъхуа илъэсым щыдоублэ.

Пасэрей ЗэгурыIуэныгъэр журтыбзэкIэ ятхащ, Инджылыр зэрытхар алыджыбзэщ (грекыбзэщ). Ахэр а лъэхъэнэм щыIа культурэхэм я бзэу щытащ.

Пасэрей ЗэгурыIуэныгъэм къеIуатэ дунейр Тхьэм къызэригъэщIари цIыхум япэу гуэныхь зэрищIари, Тхьэм и лъэпкъ Израиль и тхыдэм топсэлъыхь, бегъымбархэм ятеухуа хъыбархэри Тхьэм и псалъэхэр бегъымбархэм я гум ирилъхьэу абыхэм цIыхухэм къазэрыжригъэIари итщ. Сабурри Пасэрей ЗэгурыIуэныгъэм щыщщ. Сабур хъужыр бегъымбар Даут иуса уэрэдхэрщ, псалъэхэу Даут Тхьэр зэригъэлъапIэр, зэрелъэIуращ. ЕкклесиастkIэ зэджэ тхылъри, бегъымбар Iэюб и хъыбар зэрыт тхылъри, нэгъуэщIхэри итщ Пасэрей ЗэгурыIуэныгъэм.

Инджылым итщ Зиусхьэн Хьисэ Мэссихьу ди КъегъэлакIуэр къызэрыхъуар, абы и псэукIар, Iуэхуу абы цIыхухэм яригъэщIар, гуэныхь зыIэщIэщIа цIыхухэр кърегъэлын папщIэ, жорым зэрыкIэрылIыхьар, лIахэм къазэрыхэтэджыкIыжар. Пасэрей чыристанхэм я зэкъуэшыныгъэмрэ абыхэм я фIэщхъуныгъэр зэрагъэIуамрэ я хъыбархэр итщ Инджылым. Тхьэм и Псэ

Инджылыр – ХъыбарыфIыращ.

ЛъапIэм апостолхэу Паул, Петр, Иуан, Иудэ сымэ яригъэтха тхылъхэри Инджылым щыщщ. Апостолхэм я тхылъхэр зыхуэгъэзар япэ чыристанхэм я члисэ зэхуэсыр аращ, ахэр дэнэ щIыпIэкIи щыпсэу чыристанхэми яхуэгъэзауэ щытщ. Инджылым и иужьрей тхылъым итыр Хьисэ Мэссихь апостол Иуан Iуэху къыхуигъэнэхуахэращ (Апокалипсис жыхуаIэрщ). А тхылъым дунейм и къутэжыгъуэм деж къэхъунур итщ.

Хьисэ Мэссихь цIыхухэм къаригъэщIа Iуэхухэм «ХъыбарыфIкIэ» (Евангелие) йоджэ. А ХъыбарыфIыр зытеухуар сыт? Ар зытеухуар мыращ: «Тхьэм дунейм и цIыхухэр апхуэдизкIэ фIыуэ илъэгъуати, езым и Къуэ закъуэр итащ, Тхьэм и КъуэмкIэ фIэщхъуныгъэ зиIэ дэтхэнэ зыри мыкIуэду къелын икIи мыкIуэдыжын гъащIэ иIэ хъун щхьэкIэ» (Иуан 3:16). А ХъыбарыфIым щыхьэт техъуэу Инджылым итыр тхылъиплI мэхъу: ХъыбарыфIыр Маттэ къызэриIуэтар, ХъыбарыфIыр Марк къызэриIуэтар, ХъыбарыфIыр Лука къызэриIуэтар, ХъыбарыфIыр Иуан къызэриIуэтар. Маттэрэ Иуанрэ Хьисэ и гъуэгу япэу теува цIыху пщыкIутIым ящыщщ. Маркыр апостол Петр и тхакIуэу щытащ, апостол Паул и гъусэхэми ящыщщ. Лука дохутыру щытащ. Ари апостол Паул и гъусэхэм ящыщт. Апхуэдэ щIыкIэкIэ ХъыбарыфIым щыхьэт техъуэр цIыхуиплI мэхъу, зы щыхьэтым жиIэм адрейм жиIэр щыхьэт къытехъуэжу.

Библием итщ цIыхум япэу гуэныхь къызэрихьар. Зэрыхъуаращи, Тхьэм цIыхухэр зыпигъэкIри, мыухыжын кIуэдыныгъэм хуигъэзащ. Ауэ цIыхухэр мыкIуэду кътригъэлын гухэлъ Тхьэм зэриIэри итщ Библием. Тхьэм Зиусхьэн Хьисэ Мэссихьыр дунейм къигъэкIуащ, щхьэщэхуж къурмэныпхъэ хъун папщIэ. Хьисэ езыр зи фIэщ хъу цIыхухэм я гуэныхьхэр яхуипшыныжащ, псэукIэ пэжым ухуэзышэ гъуэгур абыхэм къаригъэлъэгъуащ.

Библием пэжу къызэриIуатэщи, цIыхухэр мыкIуэду къезыгъэлу, дунейр зи IэмыщIэ илъыр Хьисэ Мэссихьщ.

Дунейм япэ дыдэ щытрадза тхылъыр Библиеращ («Гутенберг Библие» 1452-56). ЕджэкIэрэ тхэкIэрэ зыщIэ цIыхухэр нэхъыбэ зэрыхъум, чыристан фIэщхъуныгъэр дэнэ щIыпIэкIи зэрынэсам къыхэкIкIэ, Библием еджэ цIыхухэм я бжыгъэм хэхъуэ зэпытщ. ЦIыху еджахэри емыджахэри зыхуэныкъуэ тхылъ хъуащ Библиер. Псом хуэмыдэжу дыщытет лIэщIыгъуэм къриубыдэу Библиер цIыхубэм нэхъ ялъэIэсащ.

Бзэуэ зэрызэрадзэкIам и бжыгъэмкIэ плъытэмэ, тхылъу дунейм къытехьа псоми я пэ итщ Библиер. Илъэс щитху хуэдиз и пэкIэ тхылъ тедзэныр къыщагупсысам щыгъуэ Библиер е Библием щыщ тхылъхэр зэрызэрадзэкIар бзэ 33-рэ фIэкIа хъуртэкъым. 1804 гъэм нэсыху – а гъэм Библиер цIыхухэм ялъэзыгъэIэс хасэхэр къежьащ – Библиер зэрызэрадзэкIар бзэ 67-рэ къудейщ. Ауэ епщыкIубгъуанэ лIэщIыгъуэм Библием щыщ тхылъхэр бзэ 400-м нэблагъэкIэ къыдагъэкIащ. ЕтIощIанэ лIэщIыгъуэм къриубыдэу Библиер е Библием щыщ тхылъхэр бзэ 1600-кIэ зэрадзэкIащ. 2005 гъэм и кIэм ирихьэлIэу Библиер зэрызэрадзэкIа бзэхэм я бжыгъэр 2403-рэ хъуащ. Абыхэм ящыщу Библиер зэрыщыту къызэрыдэкIа бзэхэр 426-рэ мэхъу, Инджылыр бзэ 1115-кIэ зэрадзэкIащ, абы нэмыщIу Библием щыщ зы тхылъ е тхылъ зыбжанэ бзэ 862-кIэ дунейм къытехьащ. Ди зэманым цIыхуу дунейм тетым я процентитI къудейщ езыхэм я бзэкIэ Библием щыщ тхылъ гуэр зимыIэр. Мы лъэхъэнэм Библиер бзэ миным щIигъукIэ зэдзэкIыным йолэжь. Абыхэм я нэхъыбапIэр лъэпкъ цIыкIухэм я бзэхэращ. А бзэхэм ирипсалъэр цIыху мин зыбжанэ нэхъыбэ хъуркъым, цIыху щитху-щих, уеблэмэ щэ ныкъуэ-хыщI фIэкIа зэрымыпсалъэхэри яхэтщ.

ЖытIам къыщIыгъужыпхъэщ еджэкIэ зымыщIэхэмрэ нэфхэмрэ Библием щыщ тхылъхэм CD-хэм е кассетэхэм тетхауэ едэIуэну Iэмал зэраIэр. Абы нэмыщIкIэ Библиер «браил» хьэрфхэмкIэ къыдагъэкI.

Дунейм къытехьа тхылъ псоми я экземпляр бжыгъэм уеплъмэ, Библиер псом япэ итщ. 1900 гъэм Библиеу экземпляр мелуанитху, Инджылу экземпляр мелуанибл къыдагъэкIауэ щытащ. 1980 гъэм Библиеу экземпляр мелуан 36-рэ, Инджылу экземпляр мелуан 57-рэ традзащ. Абы нэмыщI, Библием щыщ тхылъхэр экземпляр мелуан щитху-щих хъууэ къыдэкIащ.

Библием хуэдэу цIыхухэм я деж щызэлъыщIыса хъуа тхылъ зыри щыIэкъым.

Адыгэхэм я тхыдэм, я хабзэхэм, я бзэм, я IуэрыIуатэм, я мифологием хыболъагъуэ чыристан диным ехьэлIа Iуэхугъуэхэр. Пасэ лъэхъэнэхэм адыгэхэм чыристан диным и хабзэхэр ехьэжьауэ зэрахьэу зэрыщытам щыхьэт тохъуэ ахэр. Щапхъэ зыбжанэ къэтхьынщ.

МахуэцIэхэу «щэбэтыр», «тхьэмахуэр» («Тхьэм и махуэ» жиIэу аращ), «мэремыр» адыгэхэр чыристану щыщыта лъэхъэнэм къыщожьэ.

Нобэр къыздэсым адыгэбзэм хэтщ Инджыл псалъэр. А псалъэм иджыри пщIэшхуэ хуащI. Къэбэрдей адыгэхэм «ИнджылкIэ тхьэ соIуэ» жаIэ. НэгъуэщIу жыпIэмэ, адыгэхэм ИнджылымкIэ тхьэлъанэ ящI, псалъэ быдэ ят.

Адыгэхэм я IуэрыIуатэм, я мифологием щIыпIэшхуэ щаубыд Мэрием, Елэ, нэгъуэщIхэми. Елэ чыристан Илясым (Илием) къытекIащ. Адыгэ мифологием Елэ къыхощ уэшхымрэ щыблэмрэ я тхьэу.

Чыристаныгъэм ехьэлIауэ а зи гугъу тщIахэм нэмыщI, иджыри Iэджэ хэбгъуэтэнущ адыгэхэм я хабзэхэм, я IуэрыIуатэм, я мифологием.

Мы тхылъым и зэдзэкIынымкIэ, зэрызэдзэкIар гъэтэмэмынымкIэ щIэгъэкъуэн къытхуэхъуащ щIыпIэ зэмылIэужьыгъуэхэм щыпсэу адыгэхэр. Ахэр къыддэмыIэпыкъуамэ, мы тхылъыр тхуэмыгъэхьэзырынкIэ хъунт. Абыхэм ящыщ дэтхэнэми фIыщIэшхуэ худощI. Тхьэр арэзы къыфхухъу.

Инджылыр зэратхар пасэрей алыджыбзэрщ (грекыбзэрщ). Дэ пасэрей алыджыбзэкIэ тха оригиналыр адыгэбзэ тщIауэ аращ. Адрей бзэхэм хуэдэу, пасэрей алыджыбзэм и псалъэм мыхьэнэ зыбжанэ иIэнкIэ мэхъу. Абы къыхэкIкIэ адыгэбзэкIэ тха Инджылымрэ урысыбзэкIэ щыIэ Инджылымрэ щызэтемыхуи урихьэлIэнущ. Псалъэм папщIэ, Екъуб 1:4 ит псалъэ гуэрым «шыIэ» е «теубыдагъэ» къикIыу щытынкIэ хъунущ. Апхуэдэуи Ефес 6:22 ит псалъэ гуэрым е «гур гъэзэгъэн», е «гъэгушхуэн» къикIынкIэ мэхъу. Абы нэмыщI, пасэрей алыджыбзэм тэмэму дытетын папщIэ, язынықъуэхэм деж зы псалъэ закъуэм и мыхьэнэр псалъитI-щыкIэ е псалъэуха псокIэ къыщытIуатэ щыIэщ.

Псалъэ гурыIуэгъуейхэм къарыкIыр псалъэгъэнахуэхэм къыщытхьащ. Мы тхылъым еджэ псори а псалъэгъэнахуэхэм хуэмыныкъуэнкIи хъунщ, ауэ ахэр щIэгъэкъуэн зыхуэхъуни щыIэнущ.

Адыгэхэр, ахэр дэнэ щыпсэуми, мы тхылъым еджэну дыщогугъ, апхуэдэу дэ догугъэ адыгэбзэр мыкIуэду дунейм къытенэнми мы тхылъыр хуэлэжьэну.

ПСАЛЪАЩХЬЭХЭР

ХъыбарыфIыр Маттэ къызэриIуэтар (Мт.) 1
ХъыбарыфIыр Марк къызэриIуэтар (Мк.)........................ 101
ХъыбарыфIыр Лука къызэриIуэтар (Лк.).......................... 161
ХъыбарыфIыр Иуан къызэриIуэтар (Ин.)......................... 261
Апостолхэм я IуэхущIафэхэр (Апост.)................................ 333
Апостол Екъуб итха тхылъ (Ек.) 425
Апостол Петр итха япэ тхылъ (1 Пет.)............................... 435
Апостол Петр итха етIуанэ тхылъ (2 Пет.) 447
Апостол Иуан итха япэ тхылъ (1 Ин.)............................... 454
Апостол Иуан итха етIуанэ тхылъ (2 Ин.)......................... 463
Апостол Иуан итха ещанэ тхылъ (3 Ин.) 465
Апостол Иудэ итха тхылъ (Иуд.).. 467
ФIэщхъуныгъэ яIэу Рим къалэм дэсхэм
апостол Паул яхуитха тхылъ (Рим)................................ 471
ФIэщхъуныгъэ яIэу Коринф къалэм дэсхэм
апостол Паул яхуитха япэ тхылъ (1 Кор.)..................... 513
ФIэщхъуныгъэ яIэу Коринф къалэм дэсхэм
апостол Паул яхуитха етIуанэ тхылъ (2 Кор.).............. 550
ФIэщхъуныгъэ яIэу Галатие хэкум исхэм
апостол Паул яхуитха тхылъ (Гал.) 574
ФIэщхъуныгъэ яIэу Ефес къалэм дэсхэм
апостол Паул яхуитха тхылъ (Еф.)................................ 588
ФIэщхъуныгъэ яIэу Филиппи къалэм дэсхэм
апостол Паул яхуитха тхылъ (Флп.) 601
ФIэщхъуныгъэ яIэу Колоссэ къалэм дэсхэм
апостол Паул яхуитха тхылъ (Кол.)................................ 611
ФIэщхъуныгъэ яIэу Фессалоникэ къалэм дэсхэм
апостол Паул яхуитха япэ тхылъ (1 Фес.) 621
ФIэщхъуныгъэ яIэу Фессалоникэ къалэм дэсхэм
апостол Паул яхуитха етIуанэ тхылъ (2 Фес.) 629
Апостол Паул Тимофей хуитха япэ тхылъ (1 Тим.) 634
Апостол Паул Тимофей хуитха етIуанэ тхылъ (2 Тим.) ... 645
Апостол Паул Тит хуитха тхылъ (Тит).............................. 653
Апостол Паул Филимон хуитха тхылъ (Флм.).................. 658
Еврейхэм яхуэгъэза тхылъ (Евр.) 661
Апокалипсис (Апок.) 694
Географие картхэр